

Gyönyörű szülőföldem

Sok dolgot lehetne mesélni Nagyzerindről. Itt minden tudna mesélni, leginkább a magyar múlttól, pedig mindössze egy néhány száz lakosú faluról van szó. Itt, ahol a tatárok fosztottak, ahol a szegénység és a betegség is gyökeret vert, és nem messze húzták meg az országhatárt, itt még mindig élnek a hagyományok, a jóság és a tisztelet. Itt újraéled minden.

A legtöbb nagyzerindi embernek nem kell bemutatni a templom fehér falait, s annak déli harangszóját, mely végigsiklik a Körös vizén, egészen Feketegyarmatig. Legtöbben még mindig érezzük a remegést a gyomrunkban, mikor konfirmálni kellett, és több száz szempár ránk szegeződött, várva a feleleteinket. Aki itt nőtt fel, láthatta minden tavasszal, hogyan tér haza a gólya a nagycsúre (zerindiesen mondva), és nevel fiókákat. Nyáron a Kerezs (újra zerindies nyelv, hisz itt az a híres) nyújtott menedéket a melegben. Elárulom, Farkasék alatt volt a legjobb fürdeni, utána jó volt szárítkozni Szabóéknál a diófa alatt, vagy a fűzfák alatt, a Vida Mari kútnál. Anyám mesélte, még dédnagyanyám kisleány volt, mikor azok a fák csemeteként ide kerültek. Apám, anyám és elődeim sokat tudnak mesélni a faluról és az itt élő lakosokról. Szegénység? Az mindig volt, de a nagyanyóknak mindig volt mit letenni az asztalra, s mindig szeretettel adták, amit csak tudtak.

Itt az ideje, hogy beszéljünk valakiről, aki nagyon sok régi zerindi iskolás emlékeiben él még. Csanádi János. Ő volt az, aki szenvedéllyel és hatalmas szigorral tanította az irodalmat. Ha nem tudta valaki a verset, olyat kapott, hogy azt hetekig emlegette, viszont úgy tudta aztán a költeményt, hogy azt sosem felejtette el többet. Csanádi János balladákat gyűjtött a Körösközben, főleg Nagyzerindről gyűjtött össze sok költeményt. Ha az összes balladát kiemelném, talán sosem fejezném be az írást, ezért csak párat emelek ki:

Megöltek egy legényt

*„Megöltek egy legényt hatszáz forintjáért,
Beledobták a Tisza vízbe hat szürke lováért. (...)*

Jön az édesanya, kőti de nem hallja:

– Keljél fel hát, édes fiam, nem vagy te meghalva! (...)

Jön a szeretője, kőti, azt már hallja:

– Keljél fel hát, édes babám, borulj a vállamra!

Borulj a vállamra, hadd vigyelek haza, (...)

– Eltemetsz-e, babám, gyászos temetőbe?

– Eltemetlek házam előtt virágos kertembe.

– Meghúzatod, babám, a hármás harangot?

– Meghúzatom, édes babám, mind a tizenhatot.

Nagyzerénd, 1974. Február 4.

Mészár Mihály, 40 éves

Bakony erdő gyászban van

(Verekedés fog lenni - Rózsa Sándor)

Bakony erdő gyászba van,

(...)

Rózsa Sándor fogva van.

(...)

Még vasárnap délután, (...)

Sétált a lányok után. (...)

Édesanyja utána:

– Sándor fiam, gyer' haza!

(...)

– Édesanyám nem megyek

(...)

A kocsmába elmegyek.

(...)

Három betyár felállott.

(...)

A negyedik kést rántott. (...)

Hazafelé mentébe

Dupla kés a szívébe. (...)

Három kislány fehérbe, (...)

Viszik a temetőbe. (...)

Három kislány pirosba (...)

Most teszik a sírjába.

– Édesanyám sírhatsz már,

(...)

Síromra borulhatsz már.

Nagyzerénd, 1971. November 21.

Gál Gyula (üknagyapám), 59 éves

Bíró Margit

(...)

– *Való Imre, az, hogy megházasodtál?*

A szívemre ily nagy bánatot hoztál?

Való bizony, Bíró Margit, szeress mást,

Elég régen szerettük már mi egymást.

– *Nahát, Imre, add ide a kezedet,*

Hadd kívánjak boldog páros életet!

Kilenc évig és harminchat hónapig

Nyomjad, Imre, gyászos ágyad fenekit!

(...)

Este van már, nyócat ütött az óra,

Bíró Margit elindult a rossz útra.

Ha köszöntek, azt se nagyon fogadta,

Hazament és magát felakasztotta.

Nagyzerénd, 1973. Március 15.

özv. Andrási Károlyné

Csanádi János gyűjteménye meglepően tájékozott, gyakorlott és minőségi gyűjtemény, mely rengeteg hagyományt ír le és rejt magában. Igaz, a balladaanyag gazdagsága elmarad a klasszikus székely balladaköltésztől, viszont méltó módon gyarapítja a népköltési gyűjteményeink sorát.

Mit is mesélhetnék még? Mesélhetnék az Ibolya néptáncsoportról, mely idén ünnepelte megalakulásának 10. évfordulóját, és szívvel-lélekkel őrzi a falu szokásait a táncművészetben. A néptáncsoport az egyik oka annak, hogy

Nagyzerindet Arad megye egyik leggazdagabb hagyományokkal rendelkező településeként emlegetik.

Rengeteg hagyományt lehetne még megemlíteni. Itt a disznóvágásnak nagy szerepe volt, ilyenkor, egy téli disznóvágáskor az egész család összejött, s a disznóvágást pálinkával pecsételték meg a férfiak. Dédapám mindig akkor vágott disznót, mikor dédanyám névnapja volt. Vilma-nap. Nálunk a névnapoknak/névestéknek nagyobb szerepük volt, mint a születésnapoknak. Névestéken nemcsak a család vett részt, hanem a szomszédok és a barátok is. Ez a szokás mai napig él.

A lakodalomhoz is külön szokások kapcsolódnak. Az ünnepre vőfélyek hívogatnak, virágos, szalagos bokrétával a mellükön. Itt szokás „kikérni” a menyasszonyt a szülői háztól, hogy aztán elbúcsúzzon a családjától. A körösközi falvak közül egyedül Zerinden szokás a maskurának öltözés. A maskurák nem meghívott személyek egy csoportja, akik különböző gúnyát vesznek magukra, majd bemennek táncolni a meghívottak közé. Néha volt az álarcosok közt olyan is, aki csak a régi szeretőjét akarta meglesni menyasszonyként vagy vőlegényként, vagy még szeretett volna táncolni vele egy utolsót. A maskuráknak persze ilyenkor vacsorát is adtak. Már ezért is megérte elmenni. Nagyzerinden mindig lehet szórakozni.

Akárhová megyek a nagyvilágba, Nagyzerind hangja mindig visszahív. Várja, hogy szülötte egyszer visszatér még. Hívogat a Körös vize, vele együtt a Nagyhomok és Nagybukó. Tavasszal várnak a temető színes ibolyái, hisz ott van a legtöbb ibolya. Vár már a sajánka, minden évszakával, és szólongat a zerindi határ, legismertebb része: a Bárántó. A falu határában már érezni is lehet, hogy főzik a pálinkát. Ha valaki ide születik, és ide tartozik, az pontosan tudja, miket mesélek, s velem együtt érzi az illatokat és régi ízeket. Főleg a régi, híres nagyzerindi biciklilevest (igen, nálunk olyan is van).